

Nr 525.

Av herr Håstad och fröken Nygren, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 103, angående vissa frågor rörande blind- och dövstumundervisningen.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 103 avseende blind- och dövstumundervisningen upptagas bland annat vissa frågor om fortsatt utbildning för den dövstumma ungdomen efter avgång från barndomsskola. 1945 års dövstumutredning, vars betänkande legat till grund för behandlingen av dessa spörsmål, har föreslagit att en övervägande teoretisk fortsättningsskollinje inrättas för studiebegåvad dövstum ungdom. Förslaget har tillstyrkts av skolöverstyrelsen. Kungl. Maj:t har emellertid icke framlagt förslag om inrättandet av en dylik linje.

I direktiven för 1945 års dövstumutrednings arbete, givna av dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Erlander, berördes ifrågasvarande spörsmål i följande ordalag: »I detta sammanhang bör frågan om ytterligare skolbildning efter avgången från barndomsskola för de bäst begåvade bland de dövstumma upptagas till behandling. De för teoretiska studier begåvade barn, som finnas bland dövstumskolans lärjungar, sakna nu möjlighet till en utbildning som bäst motsvarar deras intellektuella förutsättningar.»

Dövstumutredningen framhöll i sitt betänkande, hurusom med samhällets fortskridande demokratisering allt mera medvetet framträtt krav på en sådan organisation av landets skolväsende, att alla utbildningsvägar öppnas för uppväxande samhällsmedlemmar utan hänsyn till kön, hemort, stånd och ekonomiska villkor. För normalungdomen har samhället utöver folkskola ett omfattande system av högre läroanstalter, avsedda såväl att förse samhället med för dess skiftande verksamhetsområden lämpligt utbildade personer som att tillgodose ungdomens krav på bildning och utbildning. Den dövstumma gruppen har däremot hittills saknat möjligheter att erhålla skolbildning över den som den obligatoriska dövstumskolan ger, då dövheten och den därav betingade språkliga hämningen utgöra hinder för deras övergång till de vanliga skolorna. Det är enligt utredningen rimligt att åtgärder vidtagas för att sörja för en högre skolbildning för de rikare intellektuellt utrustade och ambitiösa ungdomar, som kunna tillgodogöra sig en sådan. Dylik högre utbildning är anordnad i vissa andra kulturländer såsom i England och USA. Vid Gallaudet College i Washington D. C. meddelas sedan år 1894 åt dövstumma en högre teoretisk bildning som för fram till college-

examen. Från detta de dövstummas college sker i vissa fall övergång till vanliga colleges och universitet.

Dövstumutredningens förslag innebär inrättandet av en 2-årig övervägande teoretisk fortsättningsskollinje för den dövstumma ungdomen vid sidan av de mera praktiskt betonade linjerna. Kostnaderna per lärjunge beräknas bli ungefär desamma som för lärjungarna i de praktiska linjerna och lägre än de nuvarande kostnaderna med 3- och 4-årig fortsättningsskolplikt.

Den övervägande delen av den dövstumma folkgruppen i vårt land består av goda samhällsmedlemmar, som göra en fullvärdig insats i det produktiva livet. Bland den dövstumma ungdomen finnas liksom bland normalungdomen personer med varierande intellektuella förutsättningar. För de intellektuellt rikare utrustade och mera ambitiösa ungdomar, vilka äga förutsättningar att tillgodogöra sig högre bildning än som meddelas inom den nuvarande dövstumskolorganisationens ram, föreligga för närvarande mycket svåröverstigligen hinder att erhålla en vidgad teoretisk skolning. Dövstumutredningen har anvisat en väg att på föga kostnadskrävande sätt söka åtminstone i någon mån undanröja dessa hinder och därigenom ge ifrågasvarande ungdomar en start i livet, som motsvarar deras intellektuella förutsättningar. Erfarenheterna från liknande fortsatt teoretisk utbildning för dövstumma i andra kulturländer ha klart visat värdet av densamma.

Enligt vår mening är genomförandet av förslaget om en teoretisk frivillig fortsättningsskollinje för gott begåvade dövstumma ett synnerligen önskvärt och nödvändigt komplement till den ändrade fortsättningsskolorganisation som föreslås i propositionen. Med hänsyn till den ringa omfattning, som linjen beräknas erhålla, och i syfte att vinna en bredare grundval för densamma kan möjligen ifrågasättas att närmare undersöka i vad mån en gemensam verksamhet på området för samtliga nordiska länder kunde komma till stånd.

Under återopande av det anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om inrättandet av en frivillig teoretisk fortsättningsskollinje för studiebegåvad dövstum ungdom måtte bli föremål för förnyad utredning i samband med en undersökning om förutsättningarna att på området åstadkomma ett nordiskt samarbete samt att förslag i ämnet snarast framläggas för riksdagen.

Stockholm den 29 mars 1952.

Elis Håstad.

Hildur Nygren.